

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu 2010.a tegevusaruanne

1. Organisatsioon ja tegevuse eesmärgid

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu tegevuse eesmärgiks on Eesti liikumispuudega inimeste inim-, kodaniku-, sotsiaalsete ning majanduslike õiguste kaitsmine ja oma liikmete ja liikmeskonna huvide eest seismine. Tegevusprogrammi aluseks on liikumispuudega inimeste inimõigused, inimväärikus, teistsuguse aktsepteerimine. Liidu missiooniks on olla liikumispuudega inimeste ja nende ühenduste eestkõnelejaks kujundamaks võrdsete võimalustega ühiskonda kõigile. Liitu kuulub 26 organisatsiooni enam kui 2500 liikmega. Liitu juhib 7-liikmeline juhatus, tegevtootajaid on kolm: tegevjuht, tegevjuhi abi ja raamatupidaja. Pidevalt liidu töösse kaasatud vabatahtlikke on ligi 15. 2010.a liitus ELILiga Viljandi Ratastooliklubi, tegevuse lõpetas Jõgevamaa LIÜ, kes arvati liidust välja. Novembri lõpus toimus üldkoosolek, kus valiti liidule uus juhatus perioodiks 2011-2013. Juhatusesimehena jätkab A. Leemets, liikmetena eelmisest koosseisust T. Sihver, K. Viisimaa, J. Järve, H. Otsa ja uute liikmetena A. Voolja ja M. Rohtlaan. 30.04.2010 toimunud üldkoosolekul kinnitati majandusaasta aruanne 2009 ja 2010.a tegevusprogramm ja eelarve. Juhatuseskoosolekud toimusid kord kuus, v.a. juuli ja august.

2010.a tegevusprogrammi täitmisel keskenduti järgmistele tegevustele:

- Liikumispuudega inimeste ühishuvide eest seismine omavalitsuste ja riigi tasandil eri valdkondades (ligipääsetav elukeskkond, transport, haridus, tööhõive, kultuur, informatsioon, teenused ja toetused jne).
- Liikumispuudega inimeste väärikuse ja õiguste kaitse, liikumisvabaduse käsitlemine ühe põhilise inimõigusena.
- Annetuste kogumine abivajavate liikumispuudega laste ja täiskasvanute toetamiseks nende parema toimetuleku kindlustamisel.
- Liikumispuudega inimestele võimaluse andmine avaldada arvamust, algatada diskussioone erinevates eluvaldkondades (ELILi kodulehekülje infofoorum, meililist, infopäevad, juhatuse väljasõidud kohtadele).
- Avaliku arvamuse kujundamine, suhtlemine pressiga, ELILi ja ühingute tegevuse ja eesmärkide tutvustamine.
- Liikumispuudega inimeste teadlikkuse tõstmine neid puudutavates valdkondades. Liikmesühingute aktiivi koolitamine ja suunamine oma piirkonna (liikumis)puudega inimeste eestkostjaks ja partneriks omavalitsusorganitele.
- Liidu liikmete sotsiaalne rehabilitatsioon läbi kultuuri- ja ühisürituste.
- Koostöö teiste puuetega inimeste organisatsioonide, kodanikeühenduste, avaliku- ja äri sektori institutsioonidega.
- Koostöö Eesti seadusloome- ja valitsusorganitega invapoliitika kujundamisel Eestis.
- Rahvusvahelise koostöö jätkamine sõsarorganisatsioonidega.
- Liikumispuudega inimestele vajalike projektide koostamine ja läbiviimine.

2. Infovahetus

2.1. Kodulehe arendamine. ELILi koduleht aadressil www.elil.ee on üleval olnud aastast 1999. Veebileht on asendamatu nii püsi- kui operatiivinfo vahendamisel mitte ainult oma liidu liikmetele, vaid kõigile asjast huvitatutele, kel internetile ligipääs. Veebilehte on täiendatakse ja kaasajastatakse pidevalt, liidul on moderaator, kellele on võimalik tänu

projektitoetusele väikest tasu maksta. Pideva töö tulemusena kasvab kodulehe külastatavus ja postitused foorumisse stabiilselt. Domeeni elil.ee registreerimine.

2.2. 2010.a detsembrist alustas elektroonilist ilmumist kuukiri **ELILi Teataja**. Kuukiri asendab Infolehte, mille ilmumine peatati kaks aastat tagasi rahaliste ressursside nappuse tõttu.

2.3. ELILi list on jätkuvalt kiireim viis vahendada infot liikmetele. **Facebookis** on liidul oma konto, kus samuti avaldatakse teateid liidu üritustest.

2.4. 11.05.10 toimus juhatuse väljasõit Viljandimaa ja Pärnumaa ühingutesse, et kohtuda kohalike aktivistide ja KOVide juhtidega. Arutada probleeme kohtadel ja sõlmida kokkuleppeid konkreetsete probleemide lahendamiseks.

3. Koolitustegevus

3.1. LIIKMESÜHINGUTE JUHTIDE JA AKTIIVI KOOLITUS

Juhatus peab oluliseks liikmesühingute aktiivi koolitamist ja suunamist oma piirkonna (liikumis)puudega inimeste eestkostjaks ja partneriks oma valitsusorganitele. Tegevus invavaldkonnas eeldab asjakohaseid teadmisi ja kogemusi puuetega inimeste olukorrast ja vajadustest. Juhatus peab oluliseks koolituste korraldamist, mille kaudu leiavad liikumispuudega inimesed tööd.

25.02.10 koolitus ühingute majandusaasta aruande koostajatele „*Muudatused majandusaasta aruande koostamisel ja esitamisel*“. 2009.a aastaaruannete esitamine toimub esimest aastat äriregistrile elektroonselt, digiallkirjastatult. Koolituspäeva viis läbi A. Belousov Registrite ja Infosüsteemide Keskusest. Koolitus oli 2-osaline: teoreetiline ülevaade ja praktiline harjutamine testkeskkonnas arvuti taga. Koolitusest võttis osa 14 õppurit erinevatest ühingutest, kaasa jagati koolitusmaterjalid.

09.-10.09.10 ELILi ühingute aktiivi mõttetalgud Karaski Keskuses. Osales 31 aktiivset inimest. Analüüsi ELILi hetkeseisu, kus ollakse ja kuhu edasi minnakse. Ühingute esimeeste ülevaadet oma ühingute probleemidest ja rõõmudest. Informatsiooni vahetamine. Peetakse vajalikuks selliseid kokkusaamisi tihedamini korraldada.

26.11.10 toimus infotund Riigikontrolli auditist *Kas puuetega inimeste toetussüsteem täidab oma eesmärgi?* Auditi tulemusi seletas lahti ja vastas arvukatele küsimustele Liisi Uder, Riigikontrolli auditijuht

3.2. ELILi KOOLITUSED ERINEVATELE ASUTUSTELE

05.04.10 toimus Mõdrikul vabatahtliku tegevuse päev, kus ELILi esindajad tutvustasid koolitusprogrammi „Kuidas abistada liikumispuudega inimest“.

20.05.10 toimus Rakveres programm Primus raames kõrgkoolide õpi- ja karjääri-nõustajate koolitus. ELILi esindajad viisid läbi praktilise osaga koolituse „Kuidas abistada liikumispuudega inimest“.

07.09.10

koolitus SEBE bussijuhtidele ja töötajatele: kuidas teenindada erivajadusega klienti, teooria ja praktika.

20.10.10 toimus koolitus IT-Kolledži töötajatele, kus tutvustati kaardistustöö tulemusi ja tutvustati liikumisabivahendeid ja räägiti, kuidas abistada erivajadustega tudengeid.

17.11.10 toimus koolitus Tartus Tartu Ülikooli töötajatele ligipääsetavast keskkonnast ja suhtlemisest erivajadustega tudengitega.

4. Kohtumised poliitikute ja ametnikega

Eesmärgiks leida lahendusi liikumispuudega inimeste õiguste ja huvide kaitseks. Olulisel kohal endiselt liikumisvabaduse küsimused: liidu eksperdid testisid uusehitiste ja renoveeritud ehitiste ligipääsetavust, andsid sellele hinnangu ja vajadusel nõustasid kitsaskohtade likvideerimiseks. Olulisemad kohtumised:

10.03.10 tegevjuht võttis osa EPI Koja projektist sotsiaaltöötajatele, kus tutvustati puudeliikide kaupa erivajadustega inimeste probleeme. Tegevjuht tegi ettekande teemal *Liikumispuue täiskasvanutel*.

11.03.10

infopäev „EPI Koja organisatsioonide võrgustiku juhtimissuutlikkuse edendamise ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni edukaks ratifitseerimiseks“ Seminaril esinesid U. Reinsalu, RK sotsiaalkomisjoni esimees; P. Vene ja R. Kongo MKMist (ettekannet konventsiooni ratifitseerimise ettevalmistustest – teed, raudtee, transport üldiselt); Tiia Kurvits HTMist (tänapäev olukord hariduses puuetega inimestele).

23.03.10 toimus kohtumine MKM ja Tehnilise Järelevalve Ameti töötajatega, et arutada ligipääsetavuse eiramise probleeme ehitiste projekteerimisel ja hilisemal kasutusloa andmisel. Kuna MKM is on koostamisel uus määruse eelnõu *Nõuded ehitusprojektile*, siis tehti ettepanek sellesse ettepanekuid lisada ja need ministeeriumisse edastada. Lepiti kokku, et ELIL esitab ettepanekud määruse nr 14 *Nõuded liikumis-, nägemis- ja kuulmispuudega inimeste liikumisvõimaluste tagamiseks üldkasutatavates ehitistes* kaasajastamiseks. ELIL saatis kirja ettepanekute tegemiseks ka pimedate ja kurtide liidule.

28.03.10 järelepärimise SoMi asekanclerile ja Läänemaa maavanemale, et pärida seaduspärasuse üle, millega Haapsalu linnas kaotati täiskasvanute hooldajatoetus. Ajendiks artikkel Lääne Elus <http://www.le.ee/> *Linnavalitsus kaotas puudega inimese hooldajatoetuse*.

08.04.10 toimus Tallinna Invakomisjoni koosolek, kus arutati ehitusjärelvalve probleeme Tallinnas. Tehti ettepanek, et Tallinna ehitusprojektide kooskõlastusringi kuulub ka invakooskõlastus, mille annab Tallinna LIÜ.

27.04.10 ja **29.04.10** toimusid Tallinna Invanõukogu koosolekud, kus arutati Tallinna teede olukorda ja parkimisküsimusi. Otsustati, et projekte tuleks hakata kooskõlastama Tallinna LIÜ kaudu.

14.05.10 kohtumine Tallinna LV sekretäri T. Sepa vahendusel LV haldusjuhi V. Vakraga, et arutada puudega inimeste teenindamist LV infosaaits. Otsustati, et teenindamine toimub kõigis küsimustes peaukse-poolses saalis, kus on ligipääsetavus saali tagatud.

06.07.10 kohtumine Haapsalu abilinnapea jt ametnike, projekteerija ja linnaarhitektiga, et arutada rannapromenaadi rekonstrueerimistöid, mis ei vasta liikumisvabaduse nõuetele. Vaegtööd protokolliti. Taaskohtumisel **04.08.10** määrati ajakava ranna-promenaadi vaegtööde parandamiseks. Korras peavad olema objektid rannahooaja avamiseks. Arutati Haapsalu linna kaardistamistöde planeerimist 2011.aastase.

27.08.10 Parkimiskaartide väljastamine – kellele ja mis tingimustel? Nõupidamisel osalesid esindajad EPIFist, SKAst, SoMist, ELIList. Teematika väga keeruline, lihtsaid lahendused puuduvad, laiapõhjalisi nõupidamisi tuleb jätkata.

06.11.10 tegevjuht andis otseintervjuu Kuku raadiole, kus kommenteeris Riigikontrolli auditit, mis käsitles puuetega inimeste toetussüsteemi.

12.11.10 tegevjuht ja Tallinna bussijaama juhataja kohtusid Tallinna Kesklinna linnaosavanema pr Härmiga, et arutada bussijaama rekonstrueerimisega seotud probleeme liikumispuudega inimeste aspektist. Küsimuse all oli invatualeti rajamine väljapoole bussijaama territooriumi.

08.12.10 ETV Terevisiooni võttegrupp tegi saatelõigu ratastoolinimeste liiklusprobleemidest seoses jõustuva Liiklusseadusega. Samal teemal salvestas klipi TV3 liiklussaade Stop.

5. Projektid

2010.a tegevusprogrammi realiseerimisel olid täiendavate projektide kirjutamisest saadud rahastuse kõrval suureks abiks ka liidu koostööpartnerid ja sponsorid, kelle toetus liidu tegevusele oli suur. Tunnustada tuleb ka liidu vabatahtlikke, kes on panustanud ürituste heaks kordaminekuks rohkelt oma aega ja energiat.

TÄNUÜRITUS AASTA TEGU 2009. 18.02.2010 toimus Eesti Panga Iseseisvusaalis üheksandat aastat järjest traditsiooniline ELILi tänuüritus, kus tunnustati ja tänati 20 heategijat meene ja lilleõiega toetuse ja abi eest 2009.aastal. Tervitussõnu ütlesid RK aseesimees K. Pentus, Eesti Panga asepresident R. Minka, sotsiaalminister H. Pevkur, RK sotsiaalkomisjoni esimees U. Reinsalu, ette loeti peaminister A. Ansipi tervitus. Esmakordselt anti üle Hapu Õun – meeldetuletuseks, et kaugeltki kõiges, mida tehakse, ei arvestata erivajadustega inimestega. Esimese Hapu Õuna pälvis Tallinna Spordi- ja Noorsooamet, kelle hallata on Põhja Spordihooone, kus liikumispuudega inimesed pole teretulnud liikumisvõimaluste kohandamatuse tõttu. Osalesid liikumispuudega inimesed, avaliku elu tegelased, poliitikud, laiem avalikkus, kokku ligi 100 inimest. Eesmärgiks oli avalikkusele tutvustada ja rääkida tänase päeva väljakutsetest, puuetega inimeste võimalustest õppida, töötada, tunda end ühiskonnas võrdväärseks jne puudega inimeste endi silme läbi. Samuti juhtida tähelepanu kitsaskohtadele liikumisvabaduses. Ürituse lõpetas kohvilaud. Enne üritust saadeti laiali pressiteate, üritus leidis kajastust õhtustes teleuudistes ja kirjutavas pressis.

ELILi pressiteade Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu tänuüritusel AASTA TEGU 2009 antakse esmakordselt üle ka Hapu Õun <http://www.elil.ee/10091-press>

Venekeelne Vesti: <http://www.vesti.ee/mestnie/17296/>

ETV AK uudised <http://uudised.err.ee/?0534940&id=30450&play>
ja <http://uudised.err.ee/?0534940&id=30452&play>

TV3 <http://www.tv3.ee/content/blogcategory/429/583/>

ELIL pildigalerii www.elil.ee/10023&imgpath=galerii/EMGK64VXHLLR

PARTY ON WHEELS 2 (POW2) 22.05.2010 Üritus toimus Lauluväljakul avaliku üritusena, jätkuprojektina eelmisel aastal Kristiine Keskuses toimunud üritusele. Noorteprojekt, mille autorid on J. Lehtmets, K. Neilinn, T. Terve, on suunatud ratastoolikasutajate integreerimisele igapäevaelu. Esinesid popartistid, huvilised said proovida ratastoolisõitu, takistusriba ületamist, mängida saalihokit jne. Tunnustati Kuldse Veljega ettevõtteid, kes paistavad silma ratastoolikasutajate arvestamisega. Üritust toetas Tallinna LV.

Koduleht: www.partyonwheels.eu/esinejad.html

KÄSMU PUHKELAAGER 18.-20.06.2010. 3-päevane tiheda programmiga perelaager, kus osales 170 ühingute liiget 15 ühingust. Korraldustiimi, vabatahtlike ja külalistega võttis laagrist osa 201 inimest. Avamisel tervitas maavanem ja valla sotsiaalnõunik. Toimusid mõttetalgud europarlamenti saadiku I. Tarandiga. Maalimise töötoa viis läbi maalikunstnik V. Lember-Bogatkina, kivimaalimise töötoa L. Lumilaid ja salvrätitehnikate oma A. Jonuks. Muusikalist meelelahutust pakkus E. Toman. Toimus kaks bussi-ekskursiooni looduskaunites kohtades. Külal oli P. Ala firmast Meditech Estonia, kes tutvustas häirenupu teenust, Swedbanki töötajad rääkisid euro tulekust ja vastasid küsimustele. Kabesimultaani andis ELILi president Ants Leemets. Kahel õhtul toimus reisimuljete jagamine slaidiprogrammiga: T. Viljat Soome spordilaagrist, T. Loose reisist Ameerikasse, S. Reemet reisist Hiinasse. Tutvustati invaliikumiseks mõeldud rollerid, soovijad said teha proovisõitu. Toimus sportlik

tegevus, loterii, kahel õhtul grilliti vorste ja toimus tantsumaraton. Laagri eelarvet finantseeris peamiselt ELIL omavahendite arvelt.

Kajastusi **pildigaleriis** www.elil.ee, laagrist valmis **video** Vladimir Bogatkinilt.

LIIKUMISPUUDEGA LASTE LAAGER „JULGE ELADA“ 15.-18.07.2010 Tõrvaaugul. Laagrist võttis osa 69 inimest, 27 last, 10 täiskasvanut (laste vanemad või isiklikud abistajad), 21 projektitiimi liiget ja vabatahtlikku, 11 külalist ja esinejat. Rahastas SA Dharm, transpordiga toetas Tallinna LV. Eesmärgiks seati liikumispuudega laste ja noorte rehabilitatsioon erinevate tegevuste kaudu. Igal päeval toimusid erinevad sportlikud mängud, võistlused, vabaaja tegevused – mängud, voolimine, joonistamine, musitseerimine, ujumine, jalutuskäigud, isetegevus, esmaabi ja vetelpääste õpetus, India kultuuri ja muinaseesti teemapäevad. Õpetusi esmaabist ja põhitõdesid vetelpääste kohta jagas Kaitsevæ meditsiinitöötaja Al-der Suits. Kaitsevæ Logistikakeskuse töötaja T. Lattik tutvustas ja demonstreeris oma hobi, raadio teel juhitavaid maastikuaautosid, rääkis korraldatavatest võistlustest, lapsed said ise proovida võistlusautode raadio teel juhtimist. Muinaseestit tutvustasid L. Kaasik, K. Kiivit, I. Laas ja P. Toomla, kes vastava ajastu sõdalaste rüüs demonstreerisid võitlust elu ja surma peale. Lapsed said endale selga proovida muistsete sõdalaste rõivaid ja nendes end pildistada lasta. Kogu laagri sündmusi filmis Vladimir Bogatkin Boga Video OÜst. Iga laagripline sai anda tagasisidet kaamerasse laagri õnnestumise/mitteõnnestumise kohta.

25.08.2010 avati Tallinna PIKis laste laagris valminud tööde näitus.

08.09.2010 toimus laste suvelaagrit kokku võttev „afterparty“ Endla 59 hoovimajas

LIIKUMISPUUDEGA NOORTE ÕPPEKÄIGUD LOODUSESSE 16.08.2010

Keskkonnainvesteeringute Keskuse rahastatud projekt hõlmab kolme loodusretke, millest 2 (Matsalu ja Aegviidu) jäävad 2011. aastasse. Retkel Nõva looduskeskusesse 16.08.2010 osales 10 liikumispuudega last ja 2 täiskasvanut. Programm Nõval kestis 4,5 tundi. Nõva looduskeskusesse sai sisse ka ratastooliga, samuti WC-sse ja rannas olevale vaate-platvormile. Retke käigus sõideti põhiliselt bussiga ja matka osa tehti minimaalseks, et kõik, ka ratastoolis lapsed, saaksid sellest osa. Retke nimi oli „Maa, mis tõuseb merest“. Toimumiskohaks on Nõva looduskeskus Perakülas ja Keibu lahe kallas Nõva külas. Programmi käigus tutvustati geoloogilisi protsesse ranniku kujunemisel ja Neugrundi meteoriidikraatri avastuslugu. Lastele räägiti huvitavat Läänemerest ja looduskaitsest.

LIGIPÄÄSETAVUSE AUDITEERIMINE, KAARDISTAMINE ja INFOPORTAALI

www.liikumisvabadus.invainfo.ee **ARENDAmine**. Projekt, mida viiakse läbi koostöös kohalike ühingutega, alustas tööd 2005.a. Projekti raames loodi infoportaalile veebikaart, mis võimaldab kogutud andmeid esitada interaktiivsel kujul. Kõik projektid lõpetatakse infopäevaga laiale asjastuhuvitatute ringile, mis annab suurepärase võimaluse selgitada liikumistakistustega inimeste probleeme, pakkuda ja kavandada koostööd.

Augustis 2009 esitati taotlus liikumisvabaduse kaardistamise projekti raames Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuametile Tallinna üldhariduskoolide kaardistamiseks ja Tallinna Spordi- ja Noorsooametile Tallinna noorte huvikeskuste kaardistamiseks. Tööd lõpetati aasta lõpul, aruandlus koostati jaanuaris 2010.

15.02.10 korraldas Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit koostöös Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti ning Spordi- ja Noorsooametiga Tallinna koolide ja noortekeskuste ligipääsu kaardistamise projekti tulemusi tutvustava laiapõhjalise infopäeva, mis õnnestus ja äratas osavõtjates koostöömõtteid edaspidiseks. Paaritunnise ümarlaua jooksul andis projektitiim ülevaate tähelepanekutest, kogemustest ja tulemustest: S. Kõllamets – liikumispuudega noore tegutsemisvõimalused Tallinnas, kaardistusprojekti vajalikkusest;

C. Sogenbits – tähelepanekud kaardistamisel silmas pidades nägemispuudega noori;
A. Vool ja T. Tiik – praktilised kogemused ja tähelepanekud kaardistamise välitöödest;
J. Järve – kaardistustulemuste analüüs ja kajastamine veebiportaalil; Tallinna LV hinnang tehtud tööle.

08.02.10 ELILi pressiteade *Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit tutvustab Tallinna üldhariduskoolide ja noortekeskuste ligipääsetavuse kaardistustulemusi*

<http://www.elil.ee//10090-press>

Mai 2010 kaardistati IT-Kolledži hoone. Aruanne esitati juunis, oktoobris toimus tulemustest presentatsioon kolledži töötajatele koos koolitusega „Kuidas suhelda ja abistada liikumispuudega tudengit“. ITK andmed portaalis www.liikumisvabadus.info.

Juuli-oktoober 2010 viidi läbi Tallinna Tehnikaülikooli õppehoonete ligipääsetavuse audit vastavalt sõlmitud koostöölepingule SA Arcimedesega (programm Primus). Andmete avaldamine liikumisvabaduse infoportaalil www.liikumisvabadus.info.

INFOPÄEVAD: PUUETEGA INIMESTE AKTIVEERIMINE TÖÖTURUL NING MOTIVEERIMINE ETTEVÕTLUSEGA TEGELEMISEKS ELILi 2-etapiline projekt, mille käigus viidi läbi infopäevad kaheksas maakonnakeskuses. Valmis eesti- ja venekeelne infovoldik, mis on kättesaadavad nii ELILi (<http://elil.ee//10032>) kui SoMi kodulehelt (<http://www.sm.ee/sinule/puudega-inimesele.html>). Liikumis- ja nägemispuudega inimestele tagati transport, kurtidele ja vaegkuuljatele telliti vajadusel viipekeele tõlk, infopäevadel Tallinnas ja Virumaal oli vene keele tõlk ning infopäeva venekeelsed materjalid. Infopäevade kava kordus, esinejad iga kord erinevad, kutsutud esinema maakonnast, kus teabepäev toimus. Infopäeva teemad:

1. Tööturuteenuste üldine tutvustus: puudega inimestele ja töövõimetuspensionärile mõeldud teenused, sh koolitused ja praktika. Teenused tööandjatele puudega inimese või töövõimetuspensionäri tööle võtmisel. Tööpakkumiste vahendamine.
2. Maakondliku Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse tutvustus: arenduskeskuse põhimõtteid ning toetamise võimalusi ettevõtlusega alustamiseks.
3. Puudega inimene tööandjana iseendale ja teistele: esinejaks puudega tööandja.
4. Puudega inimene ettevõtluses: ettekanne tööandjalt, kes pakub tööd puudega inimesele.
5. SA Archimedes programmi Primus tutvustus: kõrghariduse omandamine, täiend- ja ümberõpe. Tugiteenused puudega üliõpilastele kõrgkoolides.
6. Sotsiaalteenused ja -toetused puudega inimestele: riiklikud ja kohalike omavalitsuste sotsiaalteenused ja -toetused.
7. Registreerimine individuaalseteks konsultatsioonideks lektorite juurde.
8. Turvalisem elu kodus – abi ühe nupuvajutuse kaugusel: häirenuputeenust tutvustab Meditech Estonia OÜ
9. Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu tutvustus: ELILi eesmärgid, tegevus, käimasolevad projektid.

16.09.2010 infopäev Kuressaares

17.09.2010 infopäev Haapsalus

23.09.2010 infopäev Võrus

24.09.2010 infopäev Tartus

01.10.2010 infopäev Paides

08.10.2010 infopäev Viljandis

22.10.2010 infopäev Rakveres

05.12.2010 infopäev Tallinnas

**KÕRGKOOLIS ÕPIVATE TUDENGITE TUGIHIKU TEENUSE
KOORDINEERIMINE**

2010.a. saab tugiisiku teenust 29 tudengit 10 kõrgkoolist, neist 15 on liikumis- ja 14 nägemispuudega. Primus programmiga liitunud kõrgkoolide õppuritele määrab stipendiume AS Arhimedes. Neljas kõrgkoolis õppivatele tudengitele, mis pole Primus programmiga liitunud, rahastab teenust Haridus- ja Teadusministeerium, teenust koordineerib ELIL. HTM kaudu saab 2010/2011 õppeaastal toetust tugiteenusteks 2 tudengit. Programmi Primus kaudu üle 40 õppuri.

12.03.10 toimus Tartus tugitudengitele infopäev, korraldajateks MTÜ Händikäpp ja üliõpilasnõustaja E. Rummel Tartu Ülikoolist. ELILi tegevjuht tutvustas infopäeval erivajadustega tudengitele tugitudengi teenust ja vastas rohketele küsimustele.

19.03.10 toimus Tallinna Ülikoolis infopäev erivajadustega üliõpilastele. Erivajadustega tudengitele suunatud toetusi ja stipendiume tutvustas projektijuht A. Kokk

27.03.10 toimus Tartu Ülikoolis tuutorite koolitus, kus üheks teemaks oli erivajadustega tudengite abistamine. ELIL tegi sel teemal ettekande ja valmistas ette infovoldiku, mida jagas osavõtjatele. Ettekande tegi projektijuht A. Kokk, praktilistele küsimustele ratastoolis tudengite abistamisest vastas üliõpilane A. Illak, kes on ka Primusest stipendiumi saaja.

25.11.10 toimus tudengite ümarlaud Tallinnas, mille viis läbi projektijuht A. Kokk.

VIDEOKROONIKA HINGELT TUGEVDAD 2010, teostus Vladimir Bogatkin. Klippides on näidatud (liikumis)puuetega inimeste igapäeva- ja tööelu, võimalusi enda harimiseks, vaba aja veetmiseks, tegelemiseks invaspordiga. Teemasid avati peamiselt liikumispuudega inimeste silme läbi. Videote baasil on valminud viis saadet Tallinna TVle, mis lähevad eetrisse alates jaan 2011. **Tehtud videosalvestused:**

1. Video Aasta Tegu 2009
2. Video Liikumispuudega laste suvelaager Tõrvaaugul 2010
3. Video Käsnu liikumispuudega inimeste perelaager 2010
4. Video Oxforelli puhkekeskuses ratastoolikasutajate kalastusplatvormi avamine
5. Video Kõnniroboti ostuks raha annetamine firma ÜLE poolt Viikingite külas
6. Video Party on Wheels 2 Lauluväljakul
7. Video Sebe töstukbussi bussijuhtide koolitus
8. Video Sebe töstukbussi esitlus ja liinile saatmine
9. Video Infopäev Rakveres – puuetega inimeste tööhõivest
10. Video Invamess 2010 Tallinna Puuetega Inimeste Tegevuskeskuses
11. Video ELIL-Eesti Interpreetide Liidu ühisprojektist Klaver
12. Video Soome-Eesti-Läti-Leedu liikumispuudega inimeste katusorganisatsioonide konverentsist Vilniuses 28.-31.10.2010. Kolm varianti: eesti, inglise ja vene keeles
13. Puuetega inimeste päeva tähistamine 03.12.2010
14. Liikumispuudega laste jõulupidu 17.12.2010

LIIKUMISPUUDEGA LASTE JÕULUPIDU 17.12.2010 Peole olid kaasatud Tallinna Invaspordiühingu lapsed ning Tanel Leok ja Sõbrad projektis osalenud lapsed üle Eesti. Kokku osales üritusel 21 liikumispuudega lastega peret, nendest 16 peret Tallinnast ning Harjumaalt, 5 peret neljast erinevast maakonnast (Tartu-, Valga-, Lääne- ja Ida- Virumaalt). Tallinna Väikelaste lastekodust osales peol 4 ratastoolis kasvandikku koos kasvatajaga. Päevajuhiks S. Golomb, kes oli kostümeeritud jõuluvanaks. Tanel Leok ja Sõbrad tiim tõid üritusele krossimootorratta ja tutvustasid krossisõitu lähemalt. Jõululaua katmiseks saime lisatoetust mitmetelt meid varem toetanud ettevõtetelt. Sõbrahinnaga toetas meid Ludo lauamängude pood, võimaldades laste kingikotti panna väga hea hinnaga erinevaid arendavaid mänguasju.

6. Heategevusprojektid

AITAME LIIKUMISPUUDEGA LAPSI KÕNDIMA (märgusõna Elisabet). Projekti eesmärgiks oli koguda annetustega raha ja tuua Eestisse liikumispuudega laste raviks kõnnirobot Locomot Šveitsi firmast Hocoma. Toimus mitmeid heategevuslikke aktsioone, töötasid annetustelefonid, toimis Swedbanki annetuskeskkond.

30.04.10 avati kunstigaleriis Pärnu maanteel maag Sergei maalinäitus, mille tulud annetati kõnniroboti projekti heaks. Puuduoleva summa roboti ostuks annab Šveitsi riik vastavalt riikidevahelisele koostööprogrammile. Kanal 2 saate *Tantsud Tähtedega* 2010 saatetiim valis partneriks ELILi, toetussumma 750 000 kr annetati liikumispuudega lastele kõnniroboti ostmiseks ja laste raviteenuste toetamiseks.

15.10.10 toimus nõupidamine sotsiaalministeeriumis, et arutada 3-poolse koostöölepingu (SoM – ELIL – Lastehaigla Toetusfond) sõlmimist seoses Šveitsi riigi toetusega kõnniroboti ostuks. Toimusid projektitiimi töökoosolekud arutamaks piduliku kõnniroboti esitlust, mis toimub 2011.a jaanuaris.

03.02.10 **pressiteade** *Solarises avatakse heategevuslik uuskasutusdisaini näitus-müük*
<http://www.elil.ee/10089-press>

16.03.10 **pressiteade** *Swedbanki annetuskeskkond kutsub kandideerima uusi organisatsioone*
<https://www.swedbank.ee/about/contact/press/releases>

KANAL 2 SAADE TANTSUD TÄHTEDEGA. Neli aastat (2006, 2007, 2008, 2010) on ELIL olnud heategevusliku saatesarja, mille sihtgrupiks on liikumispuudega lapsed, heategevuspartner. Peredega suhtleb ja annetuste jagamist koordineerib ELIL. Kolme hooaja jooksul laekunud toetusest 2 586 187 kr saavad toetust 531 liikumispuudega last. Kanal 2 saate *Tantsud Tähtedega* 2010 saatetiim valis ka seekordseks partneriks ELILi. Toetussumma otsustati annetada liikumispuudega laste kõnniroboti ostmiseks.

HEATEGEVUSKROSS TANEL LEOK & SÕBRAD 09.10.2010

Teist aastat toimus heategevuskross *Tanel Leok ja sõbad*. Varakult alustati teavitustööga, et välja selgitada sihtgruppi kuuluvad pered s.t. kus kasvavad õnnetuses liikumispuude saanud lapsed. Annetustest laekus 180 000 krooni, mis jagunes 18 lapse vahel. Esmakordse taotluse esitanute toetussummaks kinnitas juhatus 12 000 krooni, teistkordse taotluse esitanute summaks 6500 krooni. Algas arvete alusel toetusrahade väljamaksmine.

08.11.10 toimus Nukuteatris pidulik pressikonverents, kus anti üle sümboolne tšekk. Sündmus leidis laialdast meediakajastust.

KONTSERDISARI AITA KLAVER VÕLAST PRIIKS ELIL soetas 2009.a Estonia klaveri, mis koos remondiga läks maksma 80 000 krooni. Remondi eest tasumiseks võeti kolmeks aastaks laenu. Klaver asub Endla 59 saalis. Klaveri soetamisel arvestati, et laenu tagasimaksimiseks hakatakse korraldama tulukontserte, kus keskne roll on klaveril endal. Klaver sai soetatud, et korraldada erinevaid kontserte, ellu kutsuda huviringe puuetega inimestele laulmise ja klaveri õppimiseks.

17.04.10 naiskoor Vanaemad (dirigent Silvia Mellik) ja ansambel Nostalgia kontsert

06.05.10

klaveriansambeliseksi Allegro kontsert „Tantsud klaveril“

20.09.10 **ELILi ja EIL (Eesti Interpreetide Liit) koostööprojekti** avamisele pühendatud pressikonverents ja avakontsert. Liit pöördus EIL poole ühe kontserdi sooviga, EIL pakkus välja terve kontsertide seeria – regulaarselt üks kontsert kuus. Eesti parimad interpreetid

esinevad tasuta puuetega inimestele, annetusi kogutakse laenu tagastamiseks.

Liikumispuudega inimestel on sageli kvaliteetkontsertide külastamine raskendatud – kontserdipaigad ei hiilga liikumisvabadusega ja piletihinnad pole sageli taskukohased. Samas Eesti klassikalised muusikud, kel esinemisvõimalusi tänapäeval on napilt, leiavad tänuväärse publiku. Lühikontserdil esinesid pianist Ralf Taal (Chopin) ning Taivo Niitvägi (vaimulikud rahvalaulud).

08.10.10 klaveriduo Kai Ratassepp ja Mati Mikalai (kavas Mozart, Schubert, Schumann)

14.11.10 orelikontsert Jaani kirikus (organist Marju Riisikamp)

02.12.10 esinesid Liina žigurs (vioola), Nata-Ly Sakkos (klaver), Vello Sakkos (klarnet) – kavas Mozart, Šostakovitš, Schumann.

7. Rahvusvaheline koostöö

7.1 KULTUURI- JA SÕPRUSPÄEVAD TURUS 26.-28.08.2011

01.06.10

tegevjuht käis Turus, et arutada Invalidiliitoga kultuuri- ja sõpruspäevade läbiviimist 2011.a augustis Turu linnas. Turu linn on analoogiliselt Tallinnaga aastal 2011 Euroopa kultuuripealinn.

15.09.10

tegevjuht käis Turus, et arutada Invalidiliitoga kultuuripäevade kava. Kinnitati ürituse logo, pandi paika orienteeruv ajakava.

16.12.10

Invalidiliitto korraldustiim viibis töökoosolekul Tallinnas, et arutada liidu juhatusel kultuuri- ja sõpruspäevade läbiviimist 2011.a augustis Turu linnas

7.2 INVALIDILIITTO LIIKMESÜHINGUTE KÜLASTUSED JA KOOLITUSED

19.08.10

liit võttis vastu **Raisio Seudun IY** delegatsiooni Invalidiliitost, tutvustas ELILi tegevust ja näitas Tallinna huviväärsusi.

04.09.10

Tegevjuht esines ettekandega Invalidiliitto aktiivi sügiskoolitusel **Haapsalus**. Teema: Mõjutustegevus ELILis

07.09.10 liit võttis vastu **Kuovula IY** delegatsiooni Invalidiliitost, tutvustas ELILi tegevust ja näitas Tallinna huviväärsusi.

7.3 SEMINAR PUUETEGA INIMESTE ÕIGUSED JA TEGELIKKUS

18.09.10

Ettevalmistav töökoosolek Tallinnas Soome, Läti, Leedu ja Eesti esindajate osavõtul seminariks Vilniuses, mis toimub 28.10-31.10.2010. Ühisseminari teemaks on *Puuetega inimeste õigused ja tegelikkus (Disability rights and reality)*. Projekti kirjutas Invalidiliitto, rahastus saadi Europe for Citizens programmist. Üheks eesmärgiks on elustada kunagine aktiivne koostöö nelja riigi liikumispuudega inimeste organisatsioonide vahel.

28.-31.10.10 Konverents Vilniuses *Puuetega inimeste õigused ja tegelikkus* Soome, Läti, Leedu ja Eesti liikumispuudega inimeste katusorganisatsioonide esindajate osavõtul.

Konverents lõppes ühisavalduse, mis kutsub riike üles järgima ÜRO puuetega inimeste konventsiooni, vastuvõtmisega. Põhisündmused võttis videosse V. Bogatkin, millest valmis uudisklipp ETV venekeelsetele uudistele ja ka telesaade, mida näidati Tallinna TVs.

7.4 MUU

08.12.10 Noortetiim (S. Kõllamets, J. Lehtmets jt) viisid Tallinna Noorsookeskuse tellimisel vabatahtlikele (Läti, Rootsi) läbi ürituse *Dialog pimeduses*, kus tutvustati Eesti puuetega noorte probleeme ja igapäevaeluga toimetulekut.

KOKKUVÕTE

2010.a prioriteetideks sarnaselt eelnevatega kujunesid ligipääsetavuse küsimused (s.h. veebiportaal www.liikumisvabadus.invainfo.ee liikumisvabaduse kaardistamise projekti jätkamine), töö noortega, võrgustikusisene infovahetus, koolitustegevus, avalikkuse teavitamine liikumispuudega inimeste tegevusest ja probleemidest, osalemine heategevusprojektides, mainekujundus.

2010.aastal oli palju rõõmustavat. Kahe aasta jooksul suudeti ellu viia paljude toetajate abil liidu ajaloo suurim heategevusprojekt – Eestisse saabus detsembrikuus liikumispuudega laste raviks mõeldud kõrgtehnoloogiline seade, kõnnirobot, mille rahaline maht oli 350 000 eurot. Raviteenust kõnniroboti abil hakkab osutama Tallinna Lastehaigla 2011. aasta veebruarist.

2009. aastal koostas liit koolitusprogrammi liikumispuudega inimest abistamiseks ja nõuannetest suhtlusprobleemidest ülesaamiseks. Koolitus on suunatud inimestele, kel igapäevaselt puudub kokkupuude erivajadustega inimestega (vabatahtlikud, kõrgkoolide õppejõud ja töötajad, bussijuhid ja transporditöötajad jt). Koolitus, kus liikumispuudega inimesed ise räägivad sellest, kuidas peaks abistama liikumisabivahendeid kasutavaid inimesi erinevates situatsioonides, on osutunud väga populaarseks, koolitusi tellitakse aastaringelt. Koolituste korraldamisega teenib liit ka omavahendeid.

Teeb rõõmu, et üha enam tudengeid saab tänu liidu poolt 2005.aastal algatatud tugiteenuste osutamisele kõrgkoolides abi õpingutes. ELIL koordineerib 2010/2011 õppeaastal toetuste saamist juba enam kui 40 tudengile, esimesel aastal oli toetuse saajate vaid nimekirjas 16 õppurit.

Kuigi 2010.a tegevuste läbiviimisele avaldas mõju jätkuv majanduslangus ja selle tõttu tehtud rahastamiskärped, viidi planeeritu põhiosas ellu. Kavandatu elluviimiseks kirjutati erinevatele rahastajatele täiendavaid taotlusi projektide finantseerimiseks. Sisulisi probleeme programmi elluviimisel ei ilmnunud, samuti on sujunud töö koostöö-partneritega. Probleeme valmistab tegevtoetajate ülekoormatus, puuduvad ressursid lisatööjõudu palgata. Suureks abiks on vabatahtlikud.

15.02.2011

Tegevusaruande koostas

Auli Lõoke, Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu tegevjuht